

Met de steun van Cera gaan lokale projecten op zoek naar zorg op maat voor kwetsbare ouderen

Een mis om de drie maand

In West-Zeeuws-Vlaanderen zetten de trends in de Kerk zich sneller door

- ▶ Kleine parochies vormen samenwerkingsverbanden
- ▶ Een Vlaamse priester werkt er halftijds
- ▶ Pastoraal werkers en leken verzorgen vieringen en uitvaarten

Nicole LEHOUCQ

West-Zeeuws-Vlaanderen, dichtbij en historisch verwant met Vlaanderen, telt zo'n 22.000 inwoners, onder wie 7.400 katholieken. De katholieke Kerk kampt er met gelijkaardige problemen als de Kerk in Vlaanderen, al daalde het aantal kerkgangers er eerder.

We bezochten Oostburg, waar het pastoraal centrum gevestigd is van de regio West-Zeeuws-Vlaanderen, die negen parochies groepeerd tussen Knokke en Biervliet. Even vlot als je vanuit Knokke Cadzand bereikt, sta je via Zelzate in Terneuzen – in de pastorale regio Midden-Zeeuws-Vlaanderen is dat – of via het Waasland in Hulst, in de pastorale regio Oost-Zeeuws-Vlaanderen. De provincie Zeeland telt vijf zulke pastorale regio's en is zelf een van de drie dekenaten van het bisdom Breda. Dat wil naar grotere samenwerkingsverbanden toe.

De gps voert ons langs Sint-Laureins, een gekende streek die toeristisch wordt uitgespeeld als de 'Smokkelroute'. Vlaanderen loopt er geruisloos over in Zeeuws-Vlaanderen. Tot de aanleg van de Westerscheldetunnel in 2003 moest wie dit gebied ten zuiden van de Westerschelde vanuit Nederland over land wilde bereiken, omrijden via België.

Het was ook in 2003 dat twee Vlaamse dominicanen, Jos Smeets en Ignace D'hert, hier (halftijds) werden benoemd. „Het bisdom Breda kampte met een priester tekort en tot onze verrassing reageerden de Vlaamse dominicanen positief op onze oproep om deze 'uithoek' te komen bedienen”, glimlacht Frans Van Geyt, pastoraal werker en leider van het pastoraal team. Sinds Smeets' emeritaat draagt pater D'hert, die in Gent woont, hier als priester de eindverantwoordelijkheid.

De Sint-Eligiuskerk in Oostburg herbergt ook een centraal pastoraal centrum voor negen parochies. © Violet Corbett Brock

„De pastoor werkt halftijds en verschijnt maandelijks een weekend”, legt Van Geyt uit, terwijl hij ons rondleidt in de Sint-Eligiuskerk. „Dan hebben drie parochies een eucharistieviering. Op elk van de kerkplekken, die tussen de

„Nu zijn er nog 'sleutelfiguren' per parochie, maar we kunnen niet alle kerken behouden”

vijftien en de tachtig kerkgangers tellen, is er dus slechts een mis om de drie maand. Eén weekend is er geen dienst, de drie andere weekends worden gebedsdiensten met communie-uitreiking verzorgd door een van de twee pastoraal werkers of door mensen uit de liturgiegroepen.”

De Sint-Eligius werd, net als heel Oostburg, nieuw opgetrokken na de bombardementen door de Canadezen in 1944. De kerk heeft een breed middenschip met achteraan een vergaderzaal, door een glazen schuifdeur gescheiden van de liturgische ruimte. In de smalle zijbeuken werden functionele ruimten ingericht.

Daarin huist ook het pastoraal centrum, waar elke voormiddag mevrouw Hogervorst als betaalde kracht aanwezig is. De twee pastorale werkers zijn werknemers van de interparochiële vereniging, die hen een loon uitkeert. In Nederland dragen de parochies zelf zorg voor hun financiën. Aan de parochianen wordt een bijdrage van 1 procent van hun inkomen gevraagd, met een minimumbedrag van 106 euro.

Leken werden opgeleid om mee te werken in liturgiegroepen en om voor te gaan bij uitvaarten. In

de hele regio West-Zeeuws-Vlaanderen zijn er jaarlijks tussen de negentig en honderd uitvaarten. In 2010 waren er 57 vormelingen, die gezamenlijk catechese kregen en vanaf volgend jaar in één regionale viering samen zullen worden gevormd. Acht koppels huwden in 2010 kerkelijk, 25 kinderen werden gedoopt.

Van Geyt heeft als pastoraal werker doopselbevoegdheid, zijn pas in dienst getreden collega Alexandra de Krijger niet. „Dat interpreteer ik als een signaal dat het bisdom Breda wil terugkeren naar wat heet de traditionele katholieke leer. Ook de nadruk die opnieuw wordt gelegd op het onderscheid tussen de pastoor en de pastorale werker, wijst in die richting”, meent Van Geyt.

„Naast het 'standaardpakket' pastoraal organiseren we in de regio ook vormingsavonden waarin wordt uitgewisseld over

geloofsthema's zowel als over spiritualiteit en maatschappelijke onderwerpen”, vervolgt Van Geyt, die ook wijst op het belang van oecumenische initiatieven in deze streek die heel wat protestanten telt.

Voor de werking kan in deze regio een beroep worden gedaan op vrijwilligers, maar net als elders blijken die zich minder vaak te verbinden tot een vast engagement en liever mee te werken op projectmatige basis. Dat maakt vernieuwen moeilijk.

„In elke parochie hebben we nu nog 'sleutelfiguren', die de sleutel van de kerkdeur bewaren en plaatselijke aanspreekpunten zijn”, zegt Van Geyt. „In de toekomst zullen we niet alle kerken kunnen behouden. We moeten nadenken over de financiële mogelijkheden evenals over de vraag hoe we dan omgaan met onze geloofsgemeenschappen.”